

Přehled základních Linuxových příkazů

David Martinek © 2004

Získávání nápovědy

Manuálové stránky

Nápověda k prohlížeči	man man
Ovládání: dolů o řádek – o stránku nahoru o řádek – o stránku na začátek, konec hledání ukončení	↓, Enter mezera , PgDown ↑ PgUp Home , End / text q , Q
Výběr specifické úrovně	man n stranka man 3 printf

Ovládání závisí na hodnotě proměnné prostředí `$MANPAGER`, implicitně je to program `less`.

Info stránky

Nápověda k prohlížeči	man info info info
Ovládání: jemný pohyb pohyb po stránkách, kapitolách na začátek, konec návrat do nevyššího menu do vyšší úrovně menu předchozí položka menu následující položka menu hledání ukončení	Enter , ←, →, ↑, ↓ Mezera , Backspace , Del , PgUp , PgDown Home , End t u p n / text q , Q

V prostředích KDE a Gnome je mnohem příjemnější prohlížet dokumentaci pomocí zabudovaných hypertextových prohlížečů. V prostředí KDE vyvolejte editor příkazů pomocí `Alt+F2` a napište do něj `man:stranka` nebo `info:stranka`.

Bash

help příkaz	Popis příkazů shellu bash.
-------------	----------------------------

Užitečné programy

whatis slovo	Prohledá databázi manuálových stránek a vypíše krátkou informaci o zadané stránce. Vyhledává stránky stejného jména jako zadané slovo.
apropos slovo	Jako <code>whatis</code> , ale vyhledá všechny stránky, které ve svém jméně obsahují zadané slovo.

Manipulace se soubory a adresáři

Manipulace se soubory

ls	Vypíše seznam souborů v aktuálním adresáři.
ls -l	Vypíše seznam souborů v aktuálním adresáři včetně podrobnějších informací.
ls -l soubor	Vypíše informace o zadaném souboru.
ls -a	Vypíše seznam souborů v aktuálním adresáři včetně skrytých souborů (začínajících tečkou).
cmp a b	Binárně porovná dva soubory.
diff a b	Porovná dva soubory textově po řádcích.

mv	Přejmenovává nebo kopíruje soubory.
rm	Ruší soubory.
cat soubor	Vypíše obsah souboru nebo spojí a vypíše více souborů.
cat soubor less	Prohlížení souboru.
tac soubor	Vypíše řádky souboru v opačném pořadí.
nl soubor	Očísluje řádky souboru a vypíše je.

Manipulace s adresáři

pwd	Vytiskne jméno aktuálního adresáře.
cd adresář	Změní aktuální adresář.
cd ..	Nastaví nadřazený adresář jako aktuální.
cd ~	Nastaví domácí adresář jako aktuální.
mkdir	Vytvoří adresář(e) zadaného jména.
rm -r	Ruší rekurzivně zadané adresáře i s jejich obsahem.
rmdir	Ruší prázdný adresář(e).

Speciální soubory a příkazy

/dev/null	Prázdný soubor. Přesměrováním do něj se jakýkoli výstup zahodí.
/dev/zero	Obsahuje nekonečně mnoho nul.
: nebo true	Prázdný příkaz shellu bash. Exit status je vždy nula.
true > soubor	Vyčistí soubor, ale ponechá mu jeho práva. Pokud soubor neexistuje, založí nový.
cat /dev/null > soubor	Vyčistí soubor, ale ponechá mu jeho práva. Pokud soubor neexistuje, založí nový.

Příkazy shellu bash

Přesměrování a roury

program > soubor	Přesměruje výstup programu do souboru. Zakládá nový soubor.
program >> soubor	Přesměruje výstup programu na konec souboru. Neporuší původní obsah souboru.
program 2> soubor	Přesměruje chybový výstup programu do souboru.
program &> soubor	Přesměruje zároveň standardní i chybový výstup programu do souboru.
program >&2	Přesměruje standardní výstup programu na chybový výstup.
program < soubor	Přesměruje soubor na standardní vstup programu.
program << zarážka ... zarážka	Přesměruje text počínaje dalším řádkem a konče řádkem před řádkem začínajícím zarážkou na standardní vstup programu.
program <<< text	Přesměruje jednořádkový text na standardní vstup programu.
p1 p2	Roura – předá výstup prvního programu na vstup druhého programu.

Řídící struktury

Cyklus for přes výčet	for arg in [seznam]; do příkazy done
Cyklus přes všechny soubory v adresáři	for file in *; do echo \$file done

Cyklus for jako v C	for ((a=1; a<N; a++)) do echo -n &a done
Cyklus while	while [podmínka]; do příkazy done
Cyklus until cyklí, když je hodnota podmínky nepravdivá	until [podmínka]; do příkazy done
Přeruší cyklus Přeruší iteraci cyklu	break continue
Podmíněný příkaz	if [test]; then příkazy fi
Podmíněný příkaz obecně	if podmínka then příkazy elif podmínka příkazy else příkazy fi
Příkaz case	case \$promenna in "varianta") příkazy ;; *) # default příkazy ;; esac
Textové menu	select promenna in seznam do příkazy break done

Funkce Definice funkce	function Jmeno { příkazy return hodnota; }
Jiná syntaxe hlavičky Parametry funkce (nebo skriptu) Seznam všech parametrů Počet parametrů Jméno skriptu PID skriptu Exit kód posledního provedeného příkazu nebo funkce Posun parametrů doleva	Jmeno () \$1, \$2, ... \$0, \$* \$# \$0 \$\$ \$? shift, shift N

Zabudované příkazy	
echo "text"	Vypíše text na standardní výstup a odřádkuje.
echo -n "text"	Vypíše text na standardní výstup.
printf "format" proměnné	Formátovaný výstup.
read promenna	Načte od uživatele hodnotu a uloží ji do proměnné.
pwd	Vytiskne jméno aktuálního adresáře.
eval arg1 [arg2]	Vyhodnotí argument(y) a spustí ho jako příkaz.

Testování hodnot

Pro testování hodnot je možné použít buďto program **test** nebo speciálního zápisu podmínky v hranatých závorkách. Zápis [-e abc] je ekvivalentní zápisu **test -e abc**. Pozn.: mezery jsou nutné!

Testování souborů	
[-e název]	Soubor nebo adresář daného jména existuje.
[-d název]	Existuje adresář daného jména.
[-f název]	Existuje soubor daného jména.
[-L název]	Název značí symbolický odkaz.
[-r název]	Soubor daného jména čitelný.
[-w název]	Soubor daného jména zapisovatelný.
[-x název]	Soubor daného jména spustitelný.
[s1 -nt s2]	Soubor s1 je novější než s2.
[s1 -ot s2]	Soubor s1 je starší než s2.

Testování logických hodnot	
[(výraz)]	Výraz je true.
[!výraz]	Výraz je false.
[výraz1 -a výraz2]	Logický součin – AND.
[výraz1 -o výraz2]	Logický součet – OR.

Testování textových řetězců	
[string]	Délka řetězce je nenulová.
[-5 string]	Délka řetězce je 5.
[-z string]	Délka řetězce je nulová.
[string1 = string2]	Řetězce jsou ekvivalentní.
[string1 != string2]	Řetězce nejsou ekvivalentní.

Testování číselných hodnot	
[cislo1 -eq cislo2]	Čísla jsou shodná (==).
[cislo1 -ge cislo2]	Větší nebo rovno (>=).
[cislo1 -gt cislo2]	Větší než (>).
[cislo1 -le cislo2]	Menší nebo rovno (<=).
[cislo1 -lt cislo2]	Menší než (<).
[cislo1 -ne cislo2]	Nerovno (!=).

Zpracování textu

sort	Seřadí řádky podle abecedy.
uniq	Odstraní duplicitní řádky ze seřazeného souboru.
head -n N	Vytiskne prvních N řádků souboru.
tail -n N	Vytiskne posledních N řádků souboru.
grep vzor soubor	Vytiskne řádky odpovídající vzoru.
sed	Řádkový editor streamů.

Užitečné příkazy

md5sum files > files.md5	Uloží otisk zadaných souborů do souboru files.md5.
md5sum -c files.md5	Ověří, zda soubory zůstaly od posledního výpočtu otisků nedotčeny.

Přehled základních Linuxových příkazů, Autor: David Martinek © 2005. Tento dokument neobsahuje úplný a vyčerpávající popis všech používaných Linuxových příkazů. Je to pouze přehled základních příkazů, které jsou potřeba pro základní práci v textovém režimu a k vytváření jednoduchých skriptů. Úplnou dokumentaci k jednotlivým příkazům lze najít v manuálových nebo info stránkách. Připomínky posílejte na martinek@fit.vutbr.cz nebo na adresu: David Martinek, Fakulta Informačních Technologií, VUT v Brně, Božetěchova 2, 602 00, Brno.

Tento dokument je šířen pod licencí GNU FDL (plné znění naleznete na adrese <http://www.gnu.cz/licence.html>).